

www.jollibre.com

Títol original: *Tante storie per giocare*

© 1974, Editori Riuniti, Roma

© De les il·lustracions: 1974, Gianni Peg

© De la traducció: 1988, Teresa Maria Castanyer Bachs

© D'aquesta edició:

2020, Santillana Infantil y Juvenil, S. L. i Grup Promotor, S. L.

Carrer de les Ciències, 73 (Districte econòmic Plaça d'Europa)

08908 L'Hospitalet de Llobregat

Telèfon: 93 230 36 00

ISBN: 978-84-16661-20-6

Dipòsit legal: M-39.201-2015

Printed in Spain – Imprès a Espanya

Quarta edició: maig de 2020

Més de 17 edicions publicades en Grup Promotor

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Julia Ortega,

Álvaro Recuenco i Laura Ruiz

Les matèries primeres utilitzades
en la fabricació d'aquest llibre són reciclables
i compleixen àmpliament amb la normativa
europea de sostenibilitat, economia circular
i gestió energètica.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització
dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Si en necessiteu
fotocopiar o escanejar algun fragment, adreueu-vos a CEDRO
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

Molts contes per jugar

Gianni Rodari

Il·lustració de la coberta d'Emilio Urberuaga

jollibre

ISTRUCCIONS PER FER-LOS SERVIR

Aquests contes es publiquen per l'amable concessió de la RAI (Ràdio-Televisió Italiana). De fet, van néixer per a una transmissió radiofònica que es deia precisament «Molts contes per jugar», que es va emetre durant la temporada 1969-1970. Les mateixes històries van aparèixer després al «Corriere dei piccoli».

Cada conte té tres finals per triar. A les últimes pàgines del volum, l'autor ha indicat el final que li agrada més. El lector llegeix, mira, pensa i, si no troba un final que li agradi, se'l pot inventar, escriure o dibuixar ell mateix. Que us diverti!

El timbaler màgic

9

Hi havia una vegada un timbaler que tornava de la guerra. Era pobre, només tenia el seu timbal, però tot i això estava content perquè tornava a casa després de molts anys. Se'l sentia tocar des de lluny: *rataplam, rataplam, rataplam...*

Camina que caminaràs, troba una velleta.

–Bon soldadet, que em donaries un dineret?

–Dos i tot te'n donaria, bona dona, i una dotzena, si en tingués. Però resulta que no en tinc cap.

–N'estàs segur?

–Tot el matí que em regiro les butxaques i no hi he trobat res.

–Torna a mirar-ho, mira-ho bé.

–A les butxaques? Ho faré, però només per complaure't. Però estic segur que... Ep! Què és això?

–Un dineret. Has vist com sí, que en tenies?

–Et juro que no ho sabia. Quina meravella! Té, te'l dono de bon grat perquè el deus necessitar més que jo.

10

–Gràcies, soldadet –diu la velleta–, i jo et donaré una cosa per a tu.

–De debò? Però és que no vull res.

–Sí, et vull donar un petit encanteri, que serà aquest: cada vegada que el teu timbal soni, tothom haurà de ballar.

–Gràcies, bona dona. És un encanteri realment meravellós.

–Espera, que no s'ha acabat: tothom ballarà i no podrà parar fins que deixis de tocar el timbal.

–Molt bé! Encara no sé que en faré, d'aquest encanteri, però em sembla que m'anirà bé.

–Molt bé t'anirà. Adéu, soldadet.

–Adéu, bona dona.

I el soldadet reprèn el camí per tornar a casa. Camina que caminaràs... De sobte, surten tres bandolers del mig del bosc.

–La bossa o la vida!

–Si us plau, tranquils, és millor que agafeu la bossa. Però us adverteixo que és buida.

–Mans enlaire o ets home mort!

11

–Ja obeeixo, ja obeeixo, senyors bandolers.

–On tens els diners?

–Si fos per mi, al barret i tot els tindria.

Els bandolers miren a dins del barret: no hi ha res.

–Si fos per mi, en una orella i tot els tindria.

Miren a dins de l'orella: res de res.

–Us dic que a la punta del nas i tot els tindria, si en tinguéis.

Els bandolers miren, busquen, burxen. Naturalment, no troben ni un cèntim.

–Ja ets ben bé un perdulari –diu el cap dels bandolers–. Paciència. Ens emportarem el timbal per fer una mica de música.

–Agafeu-lo –sospira el soldadet–; em sap greu separar-me’n, perquè m’ha fet companyia durant molts anys. Però si de debò el voleu...

–El volem.

–Me’l deixaríeu tocar una mica, abans d’endur-vos-el? Així us ensenyaré com es fa, eh?

–És clar! Toca una mica.

12

–Això mateix –diu el timbaler–, jo toco una mica. I vosaltres... (*rataplam, rataplam, rataplam!*) i vosaltres balleu!

I els hauríeu d’haver vist ballar, aquells tres subjectes. Semblaven tres óssos de fira.

Al principi s’hi divertien, reien i feien broma.

–Vinga, timbaler! Toca un vals!

–Ara una polca, timbaler!

–Endavant amb una masurca!

Al cap d’una estona comencen a bufar. Proven d’aturar-se i no se’n surten. Estan cansats, no poden respirar, els roda el cap, però l’encanteri del timbal els obliga a ballar, ballar, ballar...

–Ajuda!

–Balleu!

–Pietat!

–Balleu!

–Misericòrdia!

–Balleu, balleu!

–Prou, prou!

–Puc quedar-me el timbal?

–Queda-te'l... No volem saber res de bruixeries...

–Em deixareu tranquil?

–Tant com vulguis, però para de tocar.

Però el timbaler, prudentment, no va parar fins que els va veure caure a terra sense forces i sense respiració.

–Molt bé, així no em podreu córrer al darrere!

I ell, cames ajudeu-me! De tant en tant, per precaució, donava algun copet al timbal. I de seguida es posaven a ballar les llebres als caus, els esquirols a les branques dels arbres, els mussols als nius, obligats a despertar-se a ple dia...

I el bon timbaler caminava i corria enllà, enllà, per tornar a casa...

Primer final

Camina que caminaràs, el timbaler comença a pensar: «Aquest encanteri serà la meva sort. En el fons, amb aquells bandolers, he estat estúpid. Els hauria pogut obligar a donar-me els seus diners. I si tornés a buscar-los...?»

15

Ja es tombava per tornar sobre els seus passos quan va veure que una diligència s'acostava des del final del camí.

–Ves per on, això fa per a mi.

Els cavalls, que anaven al trot, feien dringar els cascavells. El cotxer, al seu seient, xiulava alegrement una cançó. Al seu costat seia un guàrdia armat.

–Hola, timbaler. Vols pujar?

–No, ja estic bé aquí.

–Doncs surt del camí, perquè hem de passar.

–Un moment. Primer balleu una mica.

Rataplam, rataplam... El timbal comença a sonar. Els cavalls es posen a ballar. El cotxer s'aixeca d'una revolada i comença a moure les cames. Balla el guàrdia, que deixa caure el fusell. Ballen els passatgers.

Resulta que aquella diligència transportava l'or d'un banc. Tres caixes plenes d'or. Devien ser uns tres-cents quilos. El timbaler continua tocant el timbal amb una mà, amb l'altra fa caure les caixes al camí i amb els peus les empeny cap a darrere d'una mata.

–Balleu! Balleu!

–Ja n'hi ha prou! No podem més!

–Doncs marxeu ben de pressa, i sense mirar endarrere...

La diligència se'n va sense la seva valuosa càrrega. I ja tenim el timbaler milionari... Ara pot fer-se una casa, viure de renda, casar-se amb la filla d'un senyor important. I quan necessiti diners, no cal que vagi al banc: en té prou amb el timbal.

Segon final

Camina que caminaràs, el timbaler veu un caçador que està a punt de disparar a un tord. *Rataplam, rataplam...* El caçador deixa caure l'escopeta i comença a ballar. El tord s'escapa.

–Desgraciat! Me la pagaràs!

17

–Mentrestant, balla. I, si em vols creure, no disparis mai més als ocellets.

Camina que caminaràs, veu un pagès que està bastonejant l'ase.

–Balla!

–Auxili!

–Balla! Només pararé de tocar si em jures que no pegaràs mai més al teu ase.

–T'ho juro!

Camina que caminaràs, el generós soldadet fa servir el timbal cada vegada que es tracta d'impedir una arbitrarietat, una injustícia, un abús. I en troba tantes, d'arbitrarietats, que no pot arribar mai a casa. Però de tota manera

està content i pensa: «La meva casa serà allà on pugui fer el bé amb el timbal.»

Tercer final

18 Camina que caminaràs... Mentre camina, el timbaler reflexiona: «Quin timbal i quin encanteri més estranys! M'agradaria de debò saber com funciona l'encantament.»

Es mira les baquetes, les gira i les capgira: semblen dos bastonets de fusta normals.

–Potser el secret és a dins, a sota de la pell del timbal!

El soldadet fa un foradet a la pell amb el ganivet.

–Hi donaré un cop d'ull –diu.

A dins no hi ha res de res.

–Paciència, conservaré el timbal tal com està.

I continua el seu camí, repicant alegrement amb les baquetes. Però ara les llebres, els esquirols i els ocells de les branques ja no ballen al so del timbal. Els mussols no es desperten.

–Rataplām, rataplām...

El so sembla el mateix, però l'encanteri ja no funciona.

No us ho creureu! El timbaler està més content així.

Pinotxo l'astut

Hi havia una vegada en Pinotxo. Però no el del llibre d'en Pinotxo, un altre. També era de fusta, però no era el mateix. No l'havia fet en Gepet, s'havia fet tot sol.

21

També deia mentides, com el famós ninot, i cada vegada que en deia una, el nas se li allargava visiblement, però era realment un altre Pinotxo: la prova d'això és que quan el nas se li allargava, en comptes d'espantar-se, plorar, demanar ajuda a la Fada, etcètera, agafava un ganivet, o una serra, i es tallava un bon tros de nas. Era de fusta, oi?, doncs no podia sentir cap dolor.

I com que de mentides en deia tantes i tantes, en poc temps es va trobar la casa plena de trossos de fusta.

–Que bé –va dir–, amb tota aquesta fusta vella em faig els mobles i m'estalvio de pagar el fuster.

22 De traça, en tenia molta. Treballant, treballant, es va fer el llit, la taula, l'armari, les cadires, els prestatges per als llibres, un banc. Finalment, estava fent una tauleta per posar-hi el televisor i li va faltar fusta.

–Ja ho entenc –va dir–, aquí hi falta una bona mentida.

Va córrer cap a fira i va buscar algú que li anés bé. Per la vorera venia corrent un home-net del camp, d'aquests que sempre arriben tard a agafar el tren.

–Bon dia. Ja ho sap, que vostè té molta sort?

–Jo? Com és això?

–Encara no ho sap? Ha guanyat cent milions a la loteria, ho ha dit la ràdio fa cinc minuts.

–No pot ser!

–Com vostè vulgui, no pot ser... Però, perdoni, com es diu vostè?

–Roberto Bislunghi.

–Ho veu? La ràdio ha dit precisament el seu nom, Roberto Bislunghi. I de què fa?

–Venc embotits, quaderns i bombetes a Sant Jordi de Dalt.

–Així no hi ha cap dubte: el guanyador és justament vostè. Cent milions. El felicito de tot cor...

–Gràcies, gràcies...

23

El senyor Bislunghi s'ho creia i no s'ho creia, però estava emocionadíssim i va haver d'entrar en un bar a beure un got d'aigua. Només després de beure, es va recordar que no havia comprat mai bitllets de loteria, de manera que hi havia d'haver un error. Però en Pinotxo ja havia tornat a casa satisfet. La mentida li havia allargat el nas fins a la mida justa per fer l'última pota de la tauleta. Va serrar, clavar, passar el ribot: acabada! Una tauleta així, si l'hagués hagut de comprar i pagar, li hauria costat ben bé vint mil lires. Un bon estalvi.

Quan va acabar de moblar-se la casa, va decidir dedicar-se al comerç.

–Vendré fusta i em faré ric.

24 I, en efecte, era tan ràpid dient mentides, que en poc temps va arribar a ser el propietari d'un gran magatzem on treballaven cent operaris i dotze comptables que feien els comptes. Es va comprar quatre cotxes i dos tràilers. Els tràilers no li servien pas per anar a passeig, sinó per transportar la fusta. N'enviava fins i tot a l'estranger, a França i a Burlàndia.

I vinga dir mentides: el nas no parava mai de créixer. En Pinotxo cada vegada era més ric. Ara, al seu magatzem, hi treballaven tres mil cinc-cents operaris i quatre-cents vint comptables.

Però a còpia de dir mentides se li esgotava la fantasia. Per trobar-ne una de nova, se n'havia d'anar a fer un volt per escoltar les mentides dels altres i copiar-les: les dels grans, les dels petits... Però eren mentides de poca importància i només feien créixer el nas uns pocs centímetres cada vegada.

Aleshores en Pinotxo es va decidir a llogar un «suggeridor» per un tant cada mes. El

«suggeridor» passava vuit hores diàries al seu despatx pensant mentides que escrivia en uns fulls i que després passava a l'amo:

–Digui que la cúpula de Sant Pere la va fer vostè.

–Digui que la ciutat de Forlimpopoli té rodetes i pot passejar-se pels camps.

–Digui que va anar al pol Nord, hi va fer un forat i va sortir al pol Sud.

25

El «suggeridor» es guanyava la vida força bé, però al vespre, de tant inventar mentides, li venia mal de cap.

–Digui que el Mont Blanc és el seu oncle.

–Que els elefants no dormen ni ajaguts ni drets, sinó verticals sobre la trompa.

–Que el riu Po està cansat d'anar a parar a l'Adriàtic i que vol anar a l'oceà Índic.

Ara que era ric i més que ric, en Pinotxo ja no se serrava el nas tot sol: l'hi ajudaven dos obrers especialitzats, amb guants blancs i amb una serra d'or. Aquests obrers, l'amo els pagava dues vegades: una per la feina que feien i una

altra perquè no diguessin res. De tant en tant, quan la jornada havia estat particularment fructífera, fins i tot els convidava a un got d'aigua mineral.

Primer final

26 En Pinotxo es feia cada dia més ric. Però no us penseu pas que fos avar. Al «suggeridor», per exemple, li feia alguns regalets: un caramel de menta, un bastonet de regalèssia, un segell del Senegal...

Al poble n'estaven molt orgullosos. El volien fer alcalde de totes passades, però en Pinotxo no va acceptar el càrrec perquè no es veia amb cor d'assumir aquella responsabilitat tan gran.

–Però vostè pot fer molt pel poble –li deien.

–Ja ho faré, ho faré igualment. Regalaré un hospici, a condició que porti el meu nom. Regalaré un banquet per als jardins públics, perquè els treballadors vells s'hi puguin asseure quan estiguin cansats.

–Visca en Pinotxo! Visca en Pinotxo!

Estaven tan contents que van decidir fer-li un monument. I l’hi van fer, de marbre, a la plaça Major. Figurava un Pinotxo de tres metres d’alt que regalava un dineret a un orfe-net de noranta-cinc centímetres. Al voltant, la banda tocava. També hi va haver focs artificials. Va ser una festa memorable.

27

Segon final

En Pinotxo cada dia es feia més ric, i com més ric es feia, més avar es tornava. El «suggeridor», que es cansava molt inventant mentides noves, feia un temps que li demanava un augment de sou. Però ell sempre trobava una excusa per negar-l’hi:

–Va molt de pressa, vostè, a parlar d’augment. Però ahir em va encolomar una mentida de pa sucat amb oli: el nas només se’m va allargar dotze mil·límetres. Dotze mil·límetres de fusta no serveixen ni per fer un escuradents.

–Tinc família –deia el «suggeridor»–, el preu de les patates s’ha apujat.

–Però els brioixos s’han abaixat: per què no compra brioixos, en comptes de patates?

Fins que, al final, el «suggeridor» va començar a odiar el seu amo. I amb l’odi se li va despertar el desig de venjança.

28

–Ja t’arreglaré, jo –murmurava mentre escrivia de qualsevol manera en els seus fulls de cada dia.

I aleshores, en un d’aquells fulls, gairebé sense adonar-se’n, va escriure: «L’autor de les aventures de Pinotxo és Carlo Collodi.»

El full va anar a parar enmig dels de les mentides. En Pinotxo, que no havia llegit mai de la vida un llibre, es va pensar que era una mentida com les altres i la va memoritzar per deixar-la anar al primer que passés.

Així va ser com, per primera vegada en la seva vida, i per mera ignorància, va dir la veritat. I així que la va dir, tota la fusta que havien produït les seves mentides es va convertir

en pols i serradures, i totes les seves riqueses es van desfer com si el vent hi hagués bufat, i en Pinotxo es va tornar a trobar pobre, a la seva casa vella i sense mobles, sense ni tan sols un mocador per eixugar-se les llàgrimes.

Tercer final

29

En Pinotxo cada dia es feia més ric i, certament, hauria arribat a ser l'home més ric del món si un dia no hagués comparegut un home-net que la sabia molt llarga; ho sabia tot i també sabia que totes les riqueses d'en Pinotxo es desfarien com el fum el dia que algú l'obligués a dir la veritat.

—Senyor Pinotxo, això i allò altre: vagi molt amb compte de no dir mai la més petita veritat, ni per equivocació, si no, tururut! Entesos? Bé, bé. A propòsit: és seva aquella casa?

—N-no —va dir en Pinotxo.

—Així doncs, me la quedo: sembla feta expressament per a mi. I aquell magatzem, és seu?

–N-no –va dir de mala gana en Pinotxo, per no haver de dir la veritat.

–Magnífic; així doncs me'l quedo jo...

L'homenet, amb aquell sistema, es va quedar els cotxes, els tràilers, el televisor, la serra d'or. En Pinotxo estava cada vegada més empi-pat, però abans s'hauria tallat la llengua que
30 dir la veritat.

–A propòsit –va dir finalment l'homenet–, és seu el seu nas?

En Pinotxo va explotar:

–És clar que és meu! I vostè no se me'l podrà emportar! El nas és meu i pobre de qui me'l to-qui!

–Això és ben veritat –va somriure l'homenet.

I en aquell moment tota la fusta d'en Pinotxo es va convertir en serradures, les seves riqueses es van tornar pols, va venir una ventada que s'ho va endur tot, fins i tot l'homenet misteriós, i en Pinotxo es va quedar sol i pobre, sense ni un caramel per a la tos.